

Briselē, 2022. gada 13. jūnijā
(OR. fr, en)

9743/22

ECOFIN 540
UEM 143
SOC 335
EMPL 217
COMPET 437
ENV 535
EDUC 208
RECH 331
ENER 246
JAI 798
GENDER 80
ANTIDISCRIM 60
JEUN 91
SAN 334

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
K-jas dok. Nr.:	9403/33 - COM(2022) 607 final
Temats:	Ieteikums – PADOMES IETEIKUMS par Dānijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2022. gada konverģences programmu

Pielikumā pievienots minētais Padomes ieteikuma projekts, kas ir pārskatīts un par ko ir panākta vienošanās dažādās Padomes komitejās, un kura pamatā ir Komisijas priekšlikums COM(2022) 607 final.

PADOMES IETEIKUMS

(... gada ...)

**par Dānijas 2022. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par
Dānijas 2022. gada konverģences programmu**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 121. panta 2. punktu un 148. panta 4. punktu,

ņemot vērā Padomes Regulu (EK) Nr. 1466/97 (1997. gada 7. jūlijs) par budžeta stāvokļa uzraudzības un ekonomikas politikas uzraudzības un koordinācijas stiprināšanu ¹ un jo īpaši tās 9. panta 2. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta rezolūcijas,

ņemot vērā Eiropadomes secinājumus,

ņemot vērā Nodarbinātības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas un finanšu komitejas atzinumu,

ņemot vērā Sociālās aizsardzības komitejas atzinumu,

ņemot vērā Ekonomikas politikas komitejas atzinumu,

tā kā:

¹ OV L 209, 2.8.1997., 1. lpp.

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 ², ar ko tika izveidots Atveseļošanas un noturības mehānisms, stājās spēkā 2021. gada 19. februārī. Atveseļošanas un noturības mehānisms nodrošina finansiālu atbalstu reformu un investīciju īstenošanai, tādējādi radot Savienības finansētu fiskālo stimulu. Tas sekmē ekonomikas atveseļošanu un ilgtspējīgu un izaugsmi veicinošu reformu un investīciju īstenošanu, jo īpaši zaļās un digitālās pārkārtošanās veicināšanai, līdztekus stiprinot dalībvalstu tautsaimniecību noturību un potenciālo izaugsmi. Vidējā termiņā un ilgtermiņā tas palīdz arī stiprināt publisko finanšu ilgtspēju un sekmēt izaugsmi un darbvietu radīšanu. Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 11. panta 2. punktu 2022. gada jūnijā tiks atjaunināta katrai dalībvalstij paredzētā maksimālā finanšu iemaksa no Atveseļošanas un noturības mehānisma.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/241 (2021. gada 12. februāris), ar ko izveido Atveseļošanas un noturības mehānismu (OV L 57, 18.2.2021., 17. lpp.).

- (2) Komisija 2021. gada 24. novembrī pieņēma gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumu, tādējādi uzsākot 2022. gada Eiropas ekonomikas politikas koordinēšanas pusgadu. Pētījumā bija pienācīgi ņemta vērā 2021. gada 7. maijā parakstītā Portu sociālā samita apņemšanās turpināt īstenot Eiropas sociālo tiesību pīlāru, ko Eiropas Parlaments, Padome un Komisija izsludināja 2017. gada 17. novembrī. Eiropadome 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījuma prioritātes apstiprināja 2022. gada 25. martā. Komisija 2021. gada 24. novembrī uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1176/2011³ pamata pieņēma arī brīdināšanas mehānisma ziņojumu, kurā Dānija nebija minēta to dalībvalstu vidū, par kurām būs nepieciešams padziļināts pārskats. Tajā pašā dienā Komisija pieņēma arī priekšlikumu attiecībā uz 2022. gada vienoto nodarbinātības ziņojumu, kurā analizēta nodarbinātības pamatnostādņu un Eiropas sociālo tiesību pīlāra principu īstenošana. Padome vienoto nodarbinātības ziņojumu pieņēma 2022. gada 14. martā.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1176/2011 (2011. gada 16. novembris) par to, kā novērst un koriģēt makroekonomisko nelīdzsvarotību (OV L 306, 23.11.2011., 25. lpp.).

- (3) Krievijas iebrukums Ukrainā globālās pandēmijas izskaņā ir būtiski mainījis ģeopolitisko un ekonomisko kontekstu. Iebrukuma ietekme uz dalībvalstu tautsaimniecībām izpaužas, *inter alia*, kā augstākas enerģijas, pārtikas un izejvielu cenas un vājākas izaugsmes izredzes. Enerģijas cenu pieaugums īpaši smagi skar visneaizsargātākās mājsaimniecības, kuras ir nonākušas enerģētiskajā nabadzībā vai kurām tā draud, kā arī uzņēmumus, kurus visvairāk negatīvi ietekmē enerģijas cenu pieaugums. Turklāt Savienībā ierodas nepieredzēti daudz cilvēku, kuri bēg no Ukrainas. Krievijas agresijas kara radītās ekonomiskās sekas ir asimetriski ietekmējušas dalībvalstis. Šajā sakarā 2022. gada 4. martā ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/382 ⁴ pirmo reizi tika piemērota Padomes Direktīva 2001/55/EK ⁵, pārvietotajām personām no Ukrainas piešķirot likumīgas uzturēšanās tiesības Savienībā, kā arī piekļuvi izglītībai un apmācībai, darba tirgum, veselības aprūpei, mājoklim un sociālajai palīdzībai.

⁴ Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/382 (2022. gada 4. marts), ar ko Direktīvas 2001/55/EK 5. panta nozīmē konstatē no Ukrainas pārvietoto personu masveida pieplūduma esamību un nosaka pagaidu aizsardzības ieviešanu (OV L 71, 4.3.2022., 1. lpp.).

⁵ Padomes Direktīva 2001/55/EK (2001. gada 20. jūlijs) par obligātajiem standartiem, lai pārvietoto personu masveida pieplūduma gadījumā sniegtu tām pagaidu aizsardzību, un par pasākumiem, lai līdzsvarotu dalībvalstu pūliņus, uzņemot šādas personas un uzņemoties ar to saistītās sekas (OV L 212, 7.8.2001., 12. lpp.).

- (4) Ievērojot strauji mainīgo ekonomisko un ģeopolitisko situāciju, 2022. gada Eiropas pusgadā atsāksies ekonomikas un nodarbinātības politikas vispusīga koordinācija, kura līdztekus tiks pielāgota, ņemot vērā ar Atveseļošanas un noturības mehānisma īstenošanu saistītās prasības, kā skaidrots 2022. gada ilgtspējīgas izaugsmes pētījumā. Lai īstenotu Eiropas pusgada politikas prioritātes, ir svarīgi īstenot pieņemtos atveseļošanas un noturības plānus, jo ar šiem plāniem paredzēts īstenot visus 2019. un 2020. gada Eiropas pusgada ciklos sniegtos konkrētām valstīm adresētos ieteikumus vai to būtisku daļu. Atveseļošanas un noturības plānu pārskatīšanā, atjaunināšanā vai grozīšanā saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 14., 18. un 21. pantu, papildus citiem konkrētām valstīm adresētajiem ieteikumiem, kas sniegti līdz šādu pārskatītu, atjauninātu vai grozītu atveseļošanas un noturības plānu iesniegšanas dienai, joprojām vienlīdz aktuāli ir arī 2019. un 2020. gadā konkrētām valstīm adresētie ieteikumi.
- (5) Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējā izņēmuma klauzula darbojas kopš 2020. gada marta. Komisija savā 2021. gada 3. marta paziņojumā "Apritējis gads kopš Covid-19 uzliesmojuma: fiskālās politikas atbildes pasākumi" pauda viedokli, ka lēmums par vispārējās izņēmuma klauzulas deaktivēšanu vai turpmāku piemērošanu būtu jāpieņem vispārēja ekonomikas stāvokļa novērtējuma ietvaros, kurā būtisks kvantitatīvais kritērijs ir ekonomiskās aktivitātes līmenis Savienībā vai eurozonā salīdzinājumā ar pirmskrīzes līmeni (2019. gada beigās). Paaugstināta nenoteiktība un spēcīgi lejupvērsti riski, kas skar ekonomikas perspektīvu saistībā ar karu Eiropā, nepieredzēts enerģijas cenu kāpums un ieilguši piegādes ķēdes darbības traucējumi rada apstākļus, kuru dēļ ir attaisnojami Stabilitātes un izaugsmes pakta vispārējās izņēmuma klauzulas darbību pagarināt arī attiecībā uz 2023. gadu.

- (6) Ievērojot pieeju, kas izklāstīta Padomes 2021. gada 18. jūnija ieteikumā ⁶, ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2021. gada konverģences programmu, vispārējo fiskālo nostāju pašlaik vislabāk var izmērīt kā izmaiņas primārajos izdevumos (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus), bet ietverot no Atveseļošanas un noturības mehānisma un citu Savienības fondu neatmaksājamā atbalsta (dotācijām) finansētos izdevumus, attiecībā pret vidēja termiņa potenciālo izaugsmi ⁷. Papildus atzinumam par vispārējo fiskālo nostāju, novērtējot, vai valsts fiskālā politika ir piesardzīga un vai tās struktūra spēs nodrošināt ilgtspējīgu atveseļošanu, kas būtu saskanīga ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, uzmanība tiek pievērsta arī valsts finansētajiem ⁸ primārajiem kārtējiem izdevumiem (atskaitot diskrecionāros ieņēmumu pasākumus un ar Covid-19 krīzi saistītos pagaidu ārkārtas pasākumus) un investīcijām.

⁶ Padomes Ieteikums (2021. gada 18. jūnijs), ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2021. gada konverģences programmu (OV C 304, 29.7.2021., 14. lpp.).

⁷ Aplēses par fiskālo nostāju un tās komponentiem šajā ieteikumā ir Komisijas aplēses, kas balstītas uz pieņēmumiem, kuri ir Komisijas 2022. gada pavasara prognozes pamatā. Komisijas vidēja termiņa potenciālās izaugsmes aplēsēs nav iekļauta to reformu pozitīvā ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var paātrināt potenciālo izaugsmi.

⁸ Nefinansē no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām vai citiem Savienības fondiem.

- (7) Komisija 2022. gada 2. martā pieņēma paziņojumu, kurā sniegtas plašas norādes par fiskālo politiku 2023. gadā ("fiskālās norādes") un kura mērķis ir atbalstīt dalībvalstu stabilitātes un konverģences programmu sagatavošanu un tādējādi stiprināt politikas koordināciju. Pamatojoties uz 2022. gada ziemas prognozes makroekonomisko perspektīvu, Komisija atzīmēja, ka piemērota šķīstu pāreja no kopējās atbalstošās fiskālās nostājas 2020.–2022. gadā uz kopumā neitrālu kopējo fiskālo nostāju 2023. gadā, vienlaikus saglabājot gatavību reaģēt uz mainīgo ekonomisko situāciju. Komisija paziņoja, ka fiskālie ieteikumi 2023. gadam arī turpmāk būtu jādiferencē starp dalībvalstīm un tajos būtu jāņem vērā iespējamā pārrobežu blakusietekme. Komisija aicināja dalībvalstis atspoguļot norādes savās stabilitātes un konverģences programmās. Komisija apņēmas cieši uzraudzīt ekonomikas norises un pielāgot savas politikas norādes pēc vajadzības un ne vēlāk kā savā Eiropas pusgada pavasara paketē, kas sagatavota 2022. gada maija beigās.

- (8) Attiecībā uz fiskālajām norādēm fiskālajos ieteikumos 2023. gadam ir ņemta vērā ekonomikas perspektīvas pasliktināšanās, paaugstinātā nenoteiktība un papildu lejupvērstie riski, kā arī augstāka inflācija salīdzinājumā ar Komisijas 2022. gada ziemas prognozi. Ņemot vērā šos apsvērumus, fiskālajai reakcijai ir jāpalielina publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, un jā saglabā visneaizsargātāko mājāsaimniecību pirkspēja, lai mīkstinātu enerģijas cenu kāpuma ietekmi un palīdzētu ierobežot inflācijas otrreizējās ietekmes spiedienu, izmantojot mērķtiecīgus un pagaidu pasākumus. Fiskālajai politikai arī turpmāk jābūt dinamiskai, lai pielāgotos strauji mainīgajiem apstākļiem, tostarp izaicinājumiem, kuri attiecībā uz aizsardzību un drošību izriet no Krievijas agresijas kara pret Ukrainu, un dalībvalstīs tā ir jā diferencē atbilstīgi to fiskālajam un ekonomiskajam stāvoklim, tostarp ņemot vērā krīzes ietekmi uz tām un pārvietoto personu pieplūdumu no Ukrainas.
- (9) Dānija savu nacionālo atveseļošanas un noturības plānu saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 18. panta 1. punktu iesniedza Komisijai 2021. gada 30. aprīlī. Komisija atbilstoši Regulas (ES) 2021/241 19. pantam novērtēja atveseļošanas un noturības plāna atbilstību, efektivitāti, lietderīgumu un saskanīgumu, ņemot vērā minētās regulas V pielikumā izklāstītās novērtēšanas vadlīnijas. Padome 2021. gada 13. jūlijā pieņēma Īstenošanas lēmumu par Dānijas atveseļošanas un noturības plāna novērtējuma apstiprināšanu⁹. Maksājuma daļas tiek darītas pieejamas ar nosacījumu, ka Komisija saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 24. panta 5. punktu ir pieņēmusi lēmumu, ar ko atzīst, ka Dānija ir apmierinoši izpildījusi attiecīgos atskaites punktus un mērķrādītājus, kas bija noteikti Padomes Īstenošanas lēmumā. Apmierinoša izpilde nozīmē arī to, ka nav bijis regresa attiecībā uz iepriekšējo atskaites punktu un mērķrādītāju sasniegšanu.

⁹ ST 10154/21.

- (10) Dānija savu 2022. gada valsts reformu programmu iesniedza 2022. gada 29. aprīlī, un 2022. gada 12. maijā tā iesniedza savu 2022. gada konverģences programmu – tādējādi pēc Regulas (EK) Nr. 1466/97 8. pantā noteiktā termiņa. Lai ņemtu vērā abu programmu savstarpējo saistību, tās izvērtētas vienlaikus. Kā paredzēts Regulas (ES) 2021/241 27. pantā, 2022. gada valsts reformu programma atspoguļo arī Dānijas pienākumu divreiz gadā ziņot par panākto progresu atveseļošanas un noturības plāna īstenošanā.
- (11) Komisija 2022. gada ziņojumu par Dāniju publicēja 2022. gada 23. maijā. Tajā novērtēts, kā Dānija ir īstenojusi tai adresētos ieteikumus, ko Padome pieņēma 2019., 2020. un 2021. gadā, un uz atveseļošanas un noturības rezultātu pārskata pamata bija aplūkots, kā Dānija īsteno atveseļošanas un noturības plānu. Balstoties uz minēto analīzi, ziņojumā par valsti bija norādīti trūkumi attiecībā uz tādu problēmjaudājumu risināšanu, kuri nav ietverti vai ir tikai daļēji ietverti atveseļošanas un noturības plānā, kā arī jauni un nupat iezīmējušies problēmjaudājumi, tostarp sakarā ar Krievijas iebrukumu Ukrainā. Tajā bija arī novērtēts Dānijas progress Eiropas sociālo tiesību pīlāra īstenošanā un Savienības pamatmērķu sasniegšanā nodarbinātības, prasmju un nabadzības mazināšanas jomā, kā arī progress Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā.

- (12) 2020. gada 20. jūlija ieteikumā ¹⁰ Padome ieteica Dānijai, ievērojot vispārējo izņēmuma klauzulu, 2020. un 2021. gadā veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai efektīvi vērstos pret Covid-19 pandēmiju, stiprinātu ekonomiku un atbalstītu tās turpmāko atveseļošanu. Tā arī ieteica Dānijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt parāda atmaksājamību, vienlaikus veicinot investīcijas. Pamatojoties uz *Eurostat* validētajiem datiem 2021. gadā Dānijas vispārējās valdības budžeta bilance uzlabojās no deficīta 0,2 % apmērā no IKP 2020. gadā līdz pārpalikumam 2,3 % apmērā no IKP 2021. gadā, ko sekmēja vienreizēji nodokļu ieņēmumi. Dānijas fiskālās politikas reakcija atbalstīja ekonomikas atveseļošanu 2021. gadā, savukārt pagaidu ārkārtas pasākumu apmērs palielinājās no 2,6 % no IKP 2020. gadā līdz 4,0 % no IKP. Dānijas 2021. gadā veiktie pasākumi atbilda Padomes 2020. gada 20. jūlija ieteikumam. Valdības 2020. un 2021. gadā noteiktie diskrecionārie budžeta pasākumi lielākoties ir pagaidu pasākumi vai atsvērti ar kompensējošiem pasākumiem. Saskaņā ar *Eurostat* validētajiem datiem Dānijas vispārējās valdības parāds samazinājās no 42,1 % no IKP 2020. gadā līdz 36,7 % no IKP 2021. gadā.

¹⁰ Padomes Ieteikums (2020. gada 20. jūlijs) par Dānijas 2020. gada valsts reformu programmu un ar ko sniedz Padomes atzinumu par Dānijas 2020. gada konverģences programmu (OV C 282, 26.8.2020., 22. lpp.).

(13) 2022. gada konverģences programmas budžeta prognožu pamatā esošais makroekonomikas scenārijs par 2022. gadu ir labvēlīgs un par 2023. gadu – reālistisks. Valdība prognozē, ka reālais IKP 2022. gadā pieaugs par 3,4 % un 2023. gadā — par 1,9 %. Salīdzinājumam – Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts mazāks reālā IKP pieaugums 2022. gadā (2,6 %) un 2023. gadā (1,8 %), kam par iemeslu galvenokārt ir mazāks privātā patēriņa pieaugums. Valdība savā 2022. gada konverģences programmā plāno, ka nominālais pārpalikums samazināsies līdz 0,6 % no IKP 2022. gadā un līdz 0,2 % no IKP 2023. gadā. Samazinājums 2022. gadā galvenokārt atspoguļo ekonomiskās aktivitātes palēnināšanos un to, ka netiks gūti konkrēti nodokļu ieņēmumi. Saskaņā ar 2022. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2022. gadā samazināsies līdz 33,3 % un 2023. gadā kritīsies līdz 32,5 % no IKP. Pamatojoties uz prognozes termiņa datumā zināmajiem politikas pasākumiem, Komisijas 2022. gada pavasara prognozē paredzēts, ka valdības budžeta pārpalikums 2022. un 2023. gadā būs attiecīgi 0,9 % un 0,6 % no IKP. Tas ir nedaudz vairāk nekā 2022. gada konverģences programmā prognozētais pārpalikums. Komisijas 2022. gada pavasara prognozē plānota augstāka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP, proti, 34,9 % 2022. gadā un 33,9 % 2023. gadā. Atšķirības iemesls ir daži elementi saistībā ar atlikumu un plūsmu korekciju, kas būs lielāka par sākotnēji plānoto, jo īpaši atbalsts sociālajiem mājokļiem. Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi, potenciālās izlaides vidēja termiņa pieauguma aplēse ir 1,9 % (10 gadu vidējais rādītājs). Tomēr minētajā aplēsē nav iekļauta to reformu ietekme, kas paredzētas atveseļošanas un noturības plānā un var palielināt Dānijas potenciālo izaugsmi.

- (14) Valdība 2022. gadā pakāpeniski atcēla lielāko daļu pasākumu, kas veikti, reaģējot uz Covid-19 krīzi, – tiek prognozēts, ka pagaidu ārkārtas pasākumu apmērs samazināsies no 4,0 % no IKP 2021. gadā līdz 0,0 % no IKP 2022. gadā. Valdības budžeta deficītu ietekmē pasākumi, kuri pieņemti, lai novērstu enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, un kuru apjoms Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek lēsts 0,1 % apmērā no IKP 2022. gadā un 0,0 % apmērā no IKP 2023. gadā.¹¹ Šie pasākumi galvenokārt ietver sociālos pārvedumus mājsaimniecībām ar zemākiem ienākumiem. Par minētajiem pasākumiem tika paziņots, ka tiem ir pagaidu raksturs. Tomēr, ja enerģijas cenas saglabāsies augstas 2023. gadā, dažus no minētajiem pasākumiem varētu turpināt. Valdības budžeta deficītu ietekmē arī izmaksas, kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas; šīs izmaksas Komisijas 2022. gada pavasara prognozē tiek prognozētas 0,2 % apmērā no IKP 2022. gadā un 2023. gadā¹².
- (15) Padome savā 2021. gada 18. jūnija ieteikumā ieteica Dānijai 2022. gadā saglabāt atbalstošu fiskālo nostāju, kas ietver stimulējošo iedarbību, kuru nodrošina Atveseļošanas un noturības mehānisms, un saglabāt valsts finansētās investīcijas. Tā arī ieteica Dānijai, kad to pieļaus ekonomiskie apstākļi, īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli un nodrošināt fiskālo ilgtspēju vidējā termiņā, un vienlaikus veicināt investīcijas, lai vairotu izaugsmes potenciālu.

¹¹ Šie skaitļi atspoguļo kopš 2021. gada rudens veikto pasākumu gada budžeta izmaksu līmeni, ietverot kārtējos ieņēmumus un izdevumus, kā arī – attiecīgā gadījumā – kapitālizdevumu pasākumus.

¹² Tiek pieņemts, ka kopējais no Ukrainas uz Savienību pārvietoto personu skaits līdz 2022. gada beigām pakāpeniski sasniegs 6 miljonus, un viņu ģeogrāfiskais sadalījums tiek lēsts, pamatojoties uz esošās diasporas lielumu, uzņemošās dalībvalsts iedzīvotāju skaita relatīvo apmēru un no Ukrainas pārvietoto personu faktisko sadalījumu visā Savienībā, kāds tas bija 2022. gada martā. Budžeta izmaksas uz vienu personu aplēstas, balstoties uz Komisijas Kopīgā pētniecības centra mikrosimulācijas modeli *Euromod*, ņemot vērā gan naudas pārvedumus, uz kuriem šie cilvēki var būt tiesīgi, gan pabalstus natūrā, piemēram, izglītību un veselības aprūpi.

(16) Saskaņā ar Komisijas 2022. gada pavasara prognozi un ņemot vērā Dānijas 2022. gada konverģences programmā iekļauto informāciju, 2022. gada fiskālā nostāja, kas prognozēta – 1,6 % apmērā no IKP, būs atbalstoša, kā bija ieteikusi Padome ¹³. Dānija plāno saskaņā ar Padomes ieteikumu turpināt atbalstu atveseļošanai, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu, lai finansētu papildu investīcijas. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti saglabāsies stabila salīdzinājumā ar 2021. gadu. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām 2022. gadā būs neitrāla ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP ¹⁴. Tāpēc Dānija plāno saglabāt valsts finansētās investīcijas, kā ieteikusi Padome. Vienlaikus tiek prognozēts, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumus pasākumus) pieaugumam 2022. gadā būs ekspansīva ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 1,6 procentpunktiem no IKP. Minētā ievērojamā ekspansīvā ietekme ietver papildu ietekmi (0,1 % apmērā no IKP), ko rada pasākumi ar mērķi novērst enerģijas cenu pieauguma ekonomisko un sociālo ietekmi, kā arī izmaksas (0,2 % apmērā no IKP), kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas. Pārējie paaugstinātie izdevumi cita starpā ir valsts izdevumi aizsardzības un drošības politikas jomā, kā arī papildu izdevumi, kuru mērķis ir paātrināt zaļo pārkārtošanos un izbeigt atkarību no importētām fosilajām degvielām.

¹³ Negatīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums pārsniedz ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ekspansīvu fiskālo politiku.

¹⁴ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs neitrāla ietekme, kas atbilst 0,0 procentpunktiem no IKP.

- (17) Komisijas 2022. gada pavasara prognozē fiskālā nostāja 2023. gadā tiek prognozēta +1,6 % apmērā no IKP, pieņemot, ka politika nemainīsies ¹⁵. Ir paredzēts, ka Dānija 2023. gadā turpinās izmantot Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijas, lai finansētu papildu investīcijas atveseļošanas atbalstam. Tiek prognozēts, ka no Atveseļošanas un noturības mehānisma dotācijām un citiem Savienības fondiem finansēto izdevumu pozitīvā ietekme uz ekonomisko aktivitāti samazināsies par 0,1 IKP procentpunktu salīdzinājumā ar 2022. gadu, atspoguļojot jau agrīnā posmā 2021. un 2022. gadā sniegto finansiālo atbalstu no Atveseļošanas un noturības mehānisma. Tiek prognozēts, ka valsts finansētajām investīcijām salīdzinājumā ar 2022. gadu būs ekspansīva ietekme uz fiskālo nostāju, kas atbilst 0,4 procentpunktiem no IKP ¹⁶. Vienlaikus plānots, ka valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu (atskaitot jaunus ieņēmumu pasākumus) pieaugumam 2023. gadā būs bremsējoša ietekme uz vispārējo fiskālo nostāju, kas atbilst 1,4 procentpunktiem no IKP. Tas ietver ietekmi (0,1 % apmērā no IKP), ko radīs ar enerģijas cenu pieaugumu saistīto pasākumu izbeigšana, un papildu izmaksas (0,1 % apmērā no IKP), kas saistītas ar pagaidu aizsardzības piedāvāšanu pārvietotajām personām no Ukrainas. Citi iemesli ir mazāki valsts izdevumi par enerģijas patēriņu.
- (18) 2022. gada konverģences programmā tiek prognozēts, ka vispārējās valdības budžeta pārpalikums pakāpeniski stabilizēsies 0,6 % apmērā no IKP 2024. gadā, savukārt līdz 2025. gadam tas samazināsies līdz 0,4 % no IKP. Saskaņā ar 2022. gada konverģences programmu sagaidāms, ka vispārējās valdības parāda attiecība pret IKP 2024. gadā palielināsies līdz 34,0 % no IKP, savukārt 2025. gadā tā sasniegs 33,9 %. Saskaņā ar Komisijas analīzi parāda atmaksājāmības riski vidējā termiņā šķiet zemi.

¹⁵ Pozitīvs rādītājs nozīmē, ka primāro izdevumu pieaugums ir zemāks par ekonomikas izaugsmi vidējā termiņā, un liecina par ierobežojošu fiskālo politiku.

¹⁶ Tiek prognozēts, ka citiem valsts finansētajiem kapitālizdevumiem būs bremsējoša ietekme, kas atbilst 0,4 procentpunktam no IKP.

- (19) Regulāriem īpašuma nodokļiem Dānijā patlaban ir noteikta maksimālā robežvērtība, kā rezultātā tie nepieaug līdztekus tirgus cenām. Tādēļ šie nodokļi nevar mīkstināt mājokļu cenu ciklus, un tie izraisa nelabvēlīgu distributīvu ietekmi. Parlamentā jau 2017. gadā tika apstiprināta jauna īpašuma nodokļu sistēma, taču tā vēl aizvien nav ieviesta. Mājokļu cenu pieaugums un garas rindas uz sociālajiem mājokļiem ir izraisījuši izmaksu ziņā pieejamu mājokļu trūkumu lielākajās pilsētu teritorijās. Turklāt Kopenhāgenas reģionā ir ievērojami pieaudzis tādu hipotekāro aizdevumu īpatsvars, kuru gadījumā parāda un ienākumu attiecība pārsniedz 4, savukārt aizdevuma un ķīlas vērtības attiecība pārsniedz 60 %, kā rezultātā šādu aizdevumu ņēmēji ir potenciāli neaizsargāti pret procentu likmju palielinājumiem vai mājokļu cenu būtisku kritumu. Dānijas Sistēmisko risku padome ir nākusi klajā ar ieteikumiem, kuru mērķis ir samazināt ar šādiem hipotekārajiem aizdevumiem saistītos riskus, taču šie ieteikumi vēl nav īstenoti.
- (20) Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/241 19. panta 3. punkta b) apakšpunktu un minētās regulas V pielikuma 2.2. kritēriju atveseļošanas un noturības plānā ir ietverts plašs savstarpēji pastipriņošu reformu un investīciju kopums ar indikatīvu grafiku īstenošanai, kas jāpabeidz līdz 2026. gada 31. augustam. Tās risina visas ekonomiskās un sociālās problēmas vai ievērojamu to ekonomisko un sociālo problēmu daļu, kuras Padome bija minējusi Dānijai 2019. un 2020. gada Eiropas pusgadā adresētajos ieteikumos, kā arī attiecīgā gadījumā Dānijai līdz atveseļošanas un noturības plāna pieņemšanai adresētajos ieteikumos. Konkrēti, atveseļošanas un noturības plānā galvenā uzmanība ir veltīta investīcijām saistībā ar zaļo un digitālo pārkārtošanos, jo īpaši tīrā un efektīvā enerģijas ražošanā un izmantošanā, ilgtspējīgā transportā, kā arī pētniecībā un inovācijā. Pētniecības jomas pasākumiem ir potenciāls paplašināt inovācijas bāzi un iesaistīt vairāk uzņēmumu pētniecības un inovācijas darbībās. Daži no konkrētajai valstij adresētajiem ieteikumiem, piemēram, ieteikums “koncentrēt ar investīcijām saistītu ekonomikas politiku uz izglītību un prasmēm”, kā arī pasākumi, kuru mērķis ir novērst veselības aprūpes darbinieku trūkumu un nodrošināt nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizēšanas novēršanas regulējuma efektīvu uzraudzību un izpildi, ir risināti ārpus atveseļošanas un noturības plāna. Pasākumi, kas attiecas uz šīm jomām, netika iekļauti atveseļošanas un noturības plānā.

(21) Paredzams, ka Dānijas atveseļošanas un noturības plāna īstenošana sekmēs turpmāku progresu zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā. Klimata mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi Dānijā atbilst 59 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķiruma, savukārt digitālo mērķu sasniegšanai paredzēto pasākumu izdevumi – 25 % no atveseļošanas un noturības plāna kopējā piešķiruma. Atveseļošanas un noturības plāna pilnīga īstenošana atbilstoši attiecīgajiem atskaites punktiem un mērķrādītājiem palīdzēs Dānijai ātri atgūties no Covid-19 krīzes radītajām sekām un turpinās stiprināt Dānijas noturību. Lai nodrošinātu atveseļošanas un noturības plāna, kā arī citu, ārpus atveseļošanas un noturības plāna tvēruma esošu ekonomikas un nodarbinātības politiku sekmīgu īstenošanu un rezultātā panāktu plašu līdzatbildību par politiku programmu kopumā, joprojām ir svarīgi sistemātiski iesaistīt sociālos partnerus un citas attiecīgās ieinteresētās personas.

- (22) Komisija 2022. gada 25. maijā apstiprināja Dānijas partnerattiecību nolīgumu, kas paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1060¹⁷. Dānija pirmās kohēzijas politikas programmas iesniedza 2022. gada 11. aprīlī. Saskaņā ar Regulu (ES) 2021/1060 Dānijai ir jāņem vērā attiecīgie tai adresētie ieteikumi 2021.–2027. gada kohēzijas politikas fondu plānošanā. Tas ir priekšnoteikums no kohēzijas politikas fondiem paredzētā finansiālā atbalsta efektivitātes uzlabošanai un tā pievienotās vērtības maksimizēšanai un vienlaikus veicina koordināciju, savstarpējo papildināmību un saskaņotību starp minētajiem kohēzijas politikas fondiem un citiem Savienības instrumentiem un fondiem. Atveseļošanas un noturības mehānisma un kohēzijas politikas programmu sekmīga īstenošana ir atkarīga arī no to šķēršļu novēršanas, kas kavē investīcijas zaļās un digitālās pārkārtošanās un sabalansētas teritoriālās attīstības atbalstam.
- (23) Papildus ekonomikas un sociālajām problēmām, kas risinātas atveseļošanas un noturības plānā, Dānija saskaras ar vairākām citām problēmām, kuras saistītas ar atkarības mazināšanu no fosilajām degvielām, aprītes ekonomikas stiprināšanu zaļās pārkārtošanās atbalstam un to, lai padarītu mājokļu tirgu un parādu aprūtinātas māsjsaimniecības noturīgākus.

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai (OV L 231, 30.6.2021., 159. lpp.).

- (24) Kaut arī Dānijas atveseļošanas un noturības plānā 59 % no līdzekļiem ir paredzēti zaļajām iniciatīvām, tomēr Dānijas sniegums dažās aprites ekonomikas jomās nerasniedz vidējos rādītājus. Materiālu apritīgas izmantošanas rādītājs Dānijā ir krietni zemāks par Savienības vidējo rādītāju. Valstī patlaban tiek radīts lielākais sadzīves atkritumu daudzums Savienībā uz vienu iedzīvotāju, proti, 845 kg uz vienu iedzīvotāju gadā. Kaut arī Dānija nedaudz pārsniedz Savienības vidējo rādītāju attiecībā uz reciklēšanai savāktajiem sadzīves atkritumiem (53,9 % 2020. gadā salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, proti, 47,8 %), tomēr valstī tiek sadedzināti 45,2 % no sadzīves atkritumiem, kas ir gandrīz divreiz vairāk par Savienības vidējo rādītāju. Lielākā daļa no atkritumiem Dānijā tiek sadedzināta enerģijas ražošanai, tādējādi neizmantojot iespējas uzlabot resursefektivitāti. Laikus jāīsteno jauna stratēģija atkritumu apsaimniekošanas un aprites ekonomikas jomā, kā arī saistītās valsts mēroga programmas un plāni attiecībā uz atkritumiem un aprites ekonomiku. Zaudējumus, kurus radītu enerģijas ražošana mazākā apmērā samazinātas atkritumu incinerācijas rezultātā, varētu kompensēt ar videi draudzīgākām metodēm, tostarp energoefektivitātes uzlabojumiem un elektrisko siltumsūkņu izmantošanu.
- (25) Pamatojoties uz Savienības valstu vai to valdību vadītāju pilnvarojumu, kas formulēts Versaļas deklarācijā, ir sagatavots Komisijas priekšlikums *REPowerEU* plānam, kura mērķis ir pēc iespējas drīz izbeigt Savienības atkarību no fosilo degvielu importa no Krievijas. Tālab Komisija plāno dialogā ar dalībvalstīm apzināt piemērotākos projektus, investīcijas un reformas valstu, reģionālā un Savienības līmenī. Šo pasākumu mērķis ir samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām un pārorientēt fosilo degvielu importu prom no Krievijas.

(26) Dānija ir apņēmusies līdz 2030. gadam sasniegt siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanas mērķrādītāju – samazinājumu par 70 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, un līdz 2028. gadam atteikties no ogļu izmantošanas. Lai sasniegtu šos vērienīgos mērķus, Dānijas nacionālajā enerģētikas un klimata plānā ir paredzētas ievērojamas investīcijas atjaunīgo energoresursu papildu jaudā un energoefektivitātē. Atjaunīgās enerģijas un atjaunīgā ūdeņraža izmantošanu varētu paātrināt, racionalizējot un paātrinot atļauju izsniegšanas procedūras. Kaut arī Dānija ir apņēmusies palielināt atjaunīgo energoresursu jaudu, kas tiek iegūta atkrastes vējparkos, tomēr ir vajadzīgas vēl lielākas investīcijas pārvades tīklos, lai nodrošinātu to, ka var efektīvi izmantot aizvien lielāko atjaunīgās enerģijas īpatsvaru. Investīcijas enerģētikā un elektrotīklu starpsavienojumos (tostarp atkrastes hibrīdaktīvos) ar kaimiņvalstīm ievērojami palielinātu energoapgādes drošību un spēju pielāgoties reģionālām jaudas svārstībām – arī Krievijas iebrukuma Ukrainā kontekstā. Dānijas vispārējā energoatkarība no Krievijas fosilo degvielu importa ir 21,1 % (Savienības vidējais rādītājs ir 24,4 %), ņemot vērā sekundāro atkarību, kuras ietvaros ar atbilstošu pieņēmumu palīdzību tiek izsekots viss reimports. Atkarība no Krievijas fosilajām degvielām Dānijas kopējā energoresursu struktūrā 2020. gadā bija mazāka par Savienības vidējo rādītāju attiecībā uz naftu (12 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, kas ir 36,5 %).

Dānijas atkarība no Krievijas oglēm bija lielāka (97 % salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, proti, 19,3 %), tomēr ogļu īpatsvars Dānijas energoresursu struktūrā ir neliels (4,3 %). Dabaszāzes īpatsvars Dānijas energoresursu struktūrā ir 12,8 %, un, kaut arī Dānija tieši neimportē Krievijas gāzi iekšzemes patēriņam, tomēr valsts atkarība no gāzes, ko importē caur Vāciju, nozīmē ievērojamu sekundāro atkarību, kura ir lielāka par Savienības vidējo rādītāju, proti, 65 % no iekšzemē patērētās gāzes tiek importēta no Krievijas salīdzinājumā ar Savienības vidējo rādītāju, kas ir 41,1 %. Saskaņā ar 2020. gada datiem ¹⁸ Dānijas atkarība no Krievijas naftas un gāzes importa joprojām ir ievērojama, taču tiek prognozēts, ka šī atkarība beigsies 2023. gadā, kad būs pabeigta viena esoša Ziemeļjūras gāzes lauka pārjaunošana, un paredzams, ka Dānija atkal būs gāzes neto eksportētāja. Patlaban īstenojamo starpsavienojumu projektu paātrināšana arī var sekmēt energoapgādes diversifikāciju. Tiek ieteikts investīcijas jaunā gāzes infrastruktūrā un tīklos pēc iespējas veikt tā, lai nodrošinātu atbilstību nākotnes prasībām, sekmējot ilgtspēju ilgtermiņā, ko nākotnē nodrošinātu pārprofilēšana uz ilgtspējīgām degvielām. Dānijas mērķu sasniegšanu energoefektivitātes jomā varētu vēl vairāk veicināt atbilstošas papildu investīcijas dekarbonizācijā rūpniecībā, pakalpojumu nozarē, privātajos mājokļos un transportā. Lai Dānija atbilstu "Gatavi mērķrādītājam 55 %" mērķiem, būs vēl vairāk jāpalielina ieceru vērienīgums attiecībā uz siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanu un atjaunīgo energoresursu un energoefektivitātes rādītāju paaugstināšanu.

¹⁸ Eurostat (2020), Krievijas importa īpatsvars kopējā dabaszāzes, jēlnaftas un akmeņogļu importa apjomā. ES27 vidējā rādītāja aprēķinā izmantotais kopējais imports ir imports no valstīm ārpus ES27. Attiecībā uz Dāniju kopējais imports ietver arī ES iekšējo tirdzniecību. Jēlnafta neietver rafinētus naftas produktus. ES iekšējās tirdzniecības rezultātā Dānija ir netieši atkarīga no Krievijas importa. Ņemot vērā sekundāro atkarību no Krievijas gāzes tā importa rezultātā, kas veikts ES iekšienē, varētu lēst, ka Dānijas atkarība no Krievijas gāzes importa sasniedz 65 %.

- (27) Paātrināta pārkārtošanās uz klimatneitralitāti un atteikšanās no fosilajām degvielām vairākās nozarēs radīs ievērojamas pārstrukturēšanas izmaksas, taču, lai mazinātu pārkārtošanās sociālekonomisko ietekmi vismagāk skartajos reģionos, Dānija var kohēzijas politikas ietvaros izmantot Taisnīgas pārkārtošanās mehānismu. Turklāt, lai uzlabotu nodarbinātības iespējas un stiprinātu sociālo kohēziju, Dānija var izmantot Eiropas Sociālo fondu Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/1057 ¹⁹.
- (28) Padome ir izskatījusi 2022. gada konverģences programmu, ņemot vērā Komisijas veikto novērtējumu, un tās atzinums ²⁰ ir atspoguļots 1. ieteikumā.

AR ŠO IESAKA Dānijai 2022. un 2023. gadā rīkoties šādi.

1. Nodrošināt, ka 2023. gadā valsts finansēto primāro kārtējo izdevumu pieaugums atbilst kopumā neitrālai politikas nostājai, ņemot vērā to, ka turpinās pagaidu un mērķorientēta atbalsta sniegšana pret energocenu kāpumu visneaizsargātākajām māsaimniecībām un uzņēmumiem, kā arī personām, kas bēg no Ukrainas. Būt gatavai kārtējos izdevumus pielāgot mainīgajai situācijai. Palielināt publiskās investīcijas, kas sekmēs zaļo un digitālo pārkārtošanos un enerģētisko drošību, ņemot vērā *REPowerEU* iniciatīvu, tostarp, izmantojot Atveseļošanas un noturības mehānismu un citus Savienības fondus.. Laikposmā pēc 2023. gada īstenot fiskālo politiku, kuras mērķis ir panākt piesardzīgu vidēja termiņa fiskālo stāvokli. Īstenot jauno īpašuma nodokļu sistēmu, lai atjaunotu saikni starp tirgus cenām un nodokļiem un nodrošinātu nodokļu taisnīgāku uzlikšanu. Stimulēt investīcijas cenas ziņā pieejamu mājokļu būvniecībā, lai risinātu visneatliekamākās vajadzības. Palielināt to aizņēmēju finansiālo noturību, kuriem ir lielas parādsaistības.

¹⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp.).

²⁰ Saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1466/97 9. panta 2. punktu.

2. Turpināt atveseļošanas un noturības plāna īstenošanu, ievērojot Padomes 2021. gada 13. jūlija īstenošanas lēmumā iekļautos atskaites punktus un mērķrādītājus. Drīz pabeigt sarunas ar Komisiju par 2021.–2027. gada kohēzijas politikas programmām un sākt to īstenošanu.
3. Stiprināt politikas pasākumus aprites ekonomikas un atkritumu apsaimniekošanas jomā, tostarp veicinot atkritumu rašanās novēršanu un atkritumu atkalizmantošanu, palielinot reciklēšanu un pakāpeniski pārejot no sadzīves atkritumu incinerācijas uz zaļākiem avotiem siltumenerģijas ražošanai.
4. Samazināt vispārējo atkarību no fosilajām degvielām. Vēl vairāk diversificēt energoapgādi un palīdzēt dekarbonizēt ekonomiku, paātrinot atjaunīgo energoresursu izmantošanu, tostarp ieviešot reformas, kuru mērķis ir vienkāršot un paātrināt administratīvās un atļauju piešķiršanas procedūras, kā arī modernizējot enerģijas pārvades tīklus, pavairojot starpsavienojumus ar kaimiņvalstīm un uzlabojot energoefektivitāti.

Briselē,

Padomes vārdā –

priekšsēdētājs